

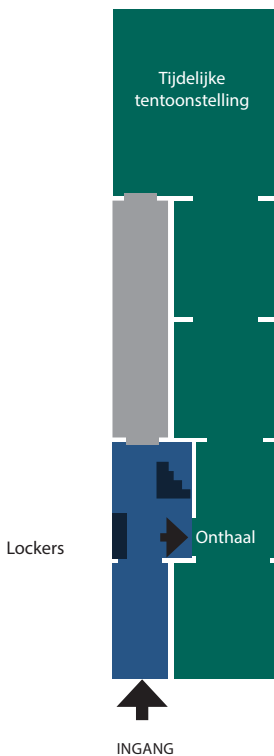
MUSEUM VOOR ABSTRACTE KUNST

BEZOEKERSGIDS - NL

PLATTEGROND VAN HET MUSEUM VOOR ABSTRACTE KUNST

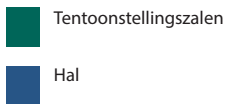
GELIJKVLOERS

EERSTE VERDIEPING

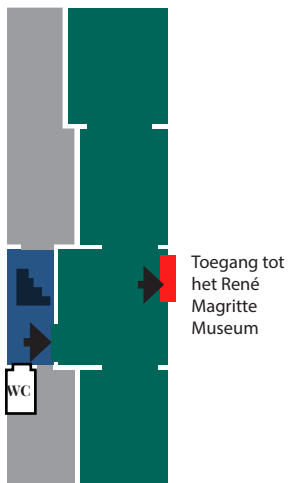
Niet toegankelijk

TWEEDE VERDIEPING

DERDE VERDIEPING

WELKOM IN HET MUSEUM VOOR ABSTRACTE KUNST...

...het vierde in de wereld en het eerste in België!

Het museum te Jette is gevestigd in een rijhuis met een vrij opvallende voorgevel in 'Zwitserse chalet'-stijl, dat dateert uit ca. 1900. Aanvankelijk telde het huis slechts één verdieping. In 1929 kwam daar een verdieping en een puntdak bij. Na de verbouwing tot een museum telde het huis nu drie verdiepingen, met op de bovenste etage een uitzicht op één van de bekendste monumenten van Brussel: het **Atomium** (1958). Dit gebouw stond 'symbool voor de toekomst' en is tevens een hoogtepunt van de abstracte kunst.

Opvallend en uniek in het museum zijn de nieuw ontworpen tegelvloeren in abstracte patronen die nauwaansluiten bij het modernistische gedachtegoed van de jaren twintig. Ook de imposante trapzaal met een muurschildering naar een ontwerp van **Georges Vantongerloo**, is een ware blikvanger.

De museumcollectie werd vanaf 1982 door conservator André Garitte bijeengebracht. Momenteel bevat de collectie meer dan **750** werken. Zowel de eerste generatie abstracte kunstenaars uit de jaren tien-twintig als de tweede uit de jaren vijftig en enkele hoogtepunt uit latere decennia werd door de conservator geselecteerd op basis van originaliteit en meesterschap.

WAT IS ABSTRACTE KUNST?

Het woord 'abstract' is afgeleid van het Latijnse werkwoord 'abstrahere' (onttrekken). In de abstracte kunst wordt de herkenbare omgeving aan het zicht onttrokken. Een proces waarvan de wortels terug te voeren zijn naar het impressionisme en dat zich geleidelijk aan, via onder meer het kubisme en andere avant-gardestromingen zoals het dadaïsme, steeds verder zou doorzetten tot de volledige of 'zuivere abstractie'. Deze evolutie in de westerse beeldende kunst kan niet losgekoppeld worden van de 19de-eeuwse maatschappelijke context: een maatschappij die zich kenmerkte door grote technologische, industriële en sociale veranderingen (denk aan de ontdekking van de röntgenstraling, de uitvinding van de fotografie en de auto).

Binnen de abstracte kunst tekenen zich twee grote vormtendenen af: de geometrische en de lyrische abstractie. Bij de geometrische abstractie vormen hele of gedeeltelijke geometrische vormen (rechthoek, driehoek, cirkel) de basis van het werk. De lyrische abstractie richt zich meer op het vrije schildersgebaar, toeval en intuïtie. Hierdoor spreekt men ook van een 'koude' (geometrische) en 'warme' (lyrische) abstractie.

DE PIONIERS VAN DE JAREN TWINTIG (2DE VERDIEPING)

AbstractekunstenarszoalsKandinsky,MalevitsjenMondriaanschreven tussen 1911 en 1917 hun bevindingen over abstracte kunst neer. Dezeverkenningsoperatiewasnietbedoeldalskunstomdekunst, maar had een veel **breder maatschappelijk project** voor ogen. Voor het eerst werd onderzoek gedaan naar **kleur, vorm, compositie en materiaal** als autonoom verschijnsel, en niet meeralseenvensteropdewerkelijkheid.Scholenzoalshet**Bauhaus** en kunstenaarsgroeperingen zoals **De Stijl** zouden zich dan ook gaan richten op architectuur en op toegepaste kunsten, om zo de maatschappijteverandereneneennieuwe,beterewereldtecreëren, waarbij de vorm de functie zou volgen.

InBelgiëvormdenzichnadeEersteWereldoorlogtweegrotekernenvan abstractekunst:eenBrusselseeneenAntwerpse.Dezekunstkreegde naam **plastique pure / zuivere beelding** en was een variant op de Nederlandse **nieuwe beelding** (of **neoplasticisme**) en bijgevolgookeenafgeleidevanhetopmathematischeentechnische principes gebaseerde **Russische constructivisme**.

DeabstractekunstwerdindejarentwintiginBelgiëovervleugelddoor hetexpressionisme.Veelkunstenaarswarendanooknoodgedwongen testoppenofzichuitsluitendtoeteleggenopdemeertoegankelijke toegepastekunst.AnderentrokkennaarParijs,waarabstractekunst meer bijval kende.

DE NIEUWE AVANT-GARDE: EEN VEELZIJDIGE ABSTRACTIE (3DE VERDIEPING)

Tijdens en vooral kort na de Tweede Wereldoorlog hadden veel kunstenaars het vertrouwen in de mensheid verloren. De abstractie bood een uitweg omdat de mens, zijn omgevingen verwezenlijkingen niet te hoeven portretteren of uit te beelden. Denk aan het **abstract expressionisme** (Pollock) dat als een amalgaam tussen expressie en surrealisme kan worden beschouwd. Het was ook het begin van de **CoBrA**-beweging. In België werd de abstractie herontdekt binnen de kunstenaarsgroeping 'La Jeune Peinture Belge', die in het Paleis voor Schone Kunsten in Brussel tentoonstellingen hield. Verschillende tendensen doken op: enerzijds een abstractie die nog losjes geïnspireerd was op de werkelijkheid (Quinet, Bertrand) en anderzijds kunstenaars die de werkelijkheid niet meer als uitgangspunt namen. Jo Delahaut en andere leden van de groepen **Art abstrait** en **Formes** herontdekten zo de geometrische abstractie. Zo was de driehoek bij uitstek de geometrische figuur die geheel of gedeeltelijk gebruikt werden ook de herhaling, die dynamiek oproep, kwam vaak voor (Plomteux,). Denk ook aan de ster van **Expo 58** (De Roeck).

Ophet einde van de jaren vijftig bemerken we een **minimalistische** tendens die in de jaren zestig overging in een spel met licht. Andere kunstenaars toonden hun belangstelling voor de art brut, de kinetische kunst en voor oosterse filosofie. Na 1945 was de abstracte kunst eerder een stijlvorm geworden dan een instrument om de wereld te veranderen.

KUNSTENAARS IN DE COLLECTIE

GELIJKVLOERS

Alechinsky, Pierre
Bertrand, Gaston
Bogart, Bram
Bonnet, Anne
Burssens, Jan
Bury, Pol
Carrey, Georges
Decock, Gilbert
De Mey, Gaston
Delahaut, Jo
Dries, Jan
Dubois, Jean
Dudant, Roger
Gangolf, Serge
Guiette, René
Hoeboer, Wout
Hoenraet, Luc
Holley, Francine
Huin, René
Lacasse, Joseph
Lambelé, Antonia
Lewy, Kurt
Martens, Michel
Milo, Jean

Moeschal, Jacques
Noël, Victor
Ongenae, Joseph
Overberghe, Cel
Quinet, Mig
Peire, Luc
Ramon, Renaat
Raveel, Roger
Rets, Jean
Saverys, Jan
Seuphor, Michel
Singier, Gustave
Swimberghe, Gilbert
Van Anderlecht, Englebert
Van Breedam, Camiel
Van Hoeydonck, Paul
Van Lint, Louis
Vanden Borre, Guillaume
Vandenbranden, Guy
Verheyen, Jef
Vonck, Ferdinand
Wuidar, Léon
Wybaux, Fritz

TWEEDE VERDIEPING

Baugniet, Marcel-Louis

Closon, Henri-Jean

Cockx, Jan
De Boeck, Felix
Delhez, Victor
De Troyer, Prosper
Donas, Marthe
Eemans, Marc
Engel-Pak, Ernest
Flouquet, Pierre-Louis
Gailliard, Jean-Jacques
Hoste, Huib
Kessels, Willu
Kiemeneij, Jan

Lacasse, Joseph
Lempereur-Haut, Marcel
Léonard, Jos
Maes, Karel
Peeters, Jozef
Schmalzigaug, Jules
Servranckx, Victor
Van Dooren, Edmond
Vantongerloo, Georges
Vandercammen, Edmond
Wolfs, Hubert

DERDE VERDIEPING

Alechinsky, Pierre
Anthoons, Willy
Arnould, Marcel
Bertrand, Gaston
Burssens, Jan
Bury, Pol
Claisse, Geneviève
Collignon, Georges
Demeester, Renée
Dorchy, Henri
Dotremont, Christian
Dries, Jan
Gentils, Vic
Gilles, Ray
Goderis, Jack
Guiette, René
Ibou, Paul
Jespers, Floris

Lambelé, Antonia
Leblanc, Walter
Lewy Kurt
Mara, Pol
Marstboom, Antoon
Mendelson, Marc
Michaux, Henri
Noël, Victor
Plomteux, Léopold
Rets, Jean
Saverys, Jan
Singier, Gustave
Van Anderlecht, Englebert
Van Lint, Louis
Van Sumere, Hilde
Vandenbranden, Guy
Verstockt, Mark
Wyckaert, Maurice